

mintis

LAIKRASTIS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

Nr. 105 (342)

Memmingenas, 1947 m. rugsėjo 20 d.

II metal

JT sesija pradėta be jokių iškilnių

Oswaldo Aranha — sesijos pirmininkas ★ Balkanai, Palestina ir veto svarbiausieji klausimai
Vėl 2 kart veto ★ Konfliktas Saugumo Taryboje ★ JT artėja prie galo?

New Yorkas (Dena/INS). Jungtinių Tautų visuotinąjį susirinkimą antradienį 5 val. po pietų atidarė sesijos pirmininkas, Brazilijos delegatas Oswaldo Aranha, be jokių iškilnių. Keliais žodžiais jis pasveikino virš tūkstančio susirinkusių delegatų. Po jo sveikinamąją kalbą pasakė New Yorko burmistras O. Dweyr. Savo kalboje burmistras nurodė į gresiantį karo pavojų ir ragino rasti sprendimą, kuris nuvestų prie pastovios taikos.

Lake Succes (Dena) Jungtinių Tautų sesija prasidėjo. Iš 55 delegacijų 20 yra vadovaujamos užsienių reikalų ministerių. Sios sesijos svarbiosios problemos yra: Balkanai, Palestina, Ispanija ir veto teisė. Toliau eina naujų narių priėmimas ir indų klausimas Pietų Afrikoje. Nors italai dar nėra į JT organizaciją prįmę, vis tiek kreipiasi su prašymu reviduoti jų taikos sutartį.

Vienas iš sunkiausių klausimų yra veto teisė. Iki šiol buvo taip, kad Saugumo Taryba beveik negalėjo daryti jokių nutarimų, nes Sovietų Sąjunga piktnaudavo veto teise. Iš pat pradžių buvo manoma, kad veto teisė užtikrins keturių didžiųjų vieninumą. Bet paaiškėjo, jog tas saugumo faktorius yra virtęs tikroju nesaugumo šaltiniu.

New Yorkas. (Dena/Reuter). JAV delegacijai vadovauja užs. reik. ministeris Marshallis, prancūzų — užs. reik. min. Bidault, anglų — užs. reik. viceministeris Mc Neil ir sovietų — užs. reik. viceministeris Višinskis. Bevinas ir Molotovas yra laukiami spalio mėn.

ĮTEMPIMAS DĖL VETO

Lake Succes (UP). Pirmadienį Saugumo Tarybos posėdyje sovietų delegatas du kartus panaudojo veto teisę. Tai buvo padaryta ryšium su JAV pasiūlymu perduoti Graikijos klausimą JT visuotinajam susirinkimui. Tuojau po to, devyniais balsais prieš Sovietų Sąjungos ir Lenkijos balsus, Saugumo Taryba nutarė Graikijos klausimą išimti iš darbotvarkės. Tuo būdu JT visuotinas susirinkimas dabar turi teisę svarstyti Balkanų klausimą, nes pagal Chartos nuostatus tas pats klausimas negali būti svarstomas lygiagrečiai visuotiniame susirinkime ir Saugumo Taryboje.

New Yorkas (Dena/INS) Prieš amerikiečių pasiūlymą perduoti Balkanų klausimą

JT visuotinajam susirinkimui Sovietų S-gos delegatas Gromyko du kartus panaudojo veto teisę. AP praneša, kad amerikiečių delegatas savo pasiūlymą patiekė trečią kartą, bet, pagal statutą, Gromyko jau negalėjo panaudoti veto teisės, nes ji rėmė tik vieną Lenkiją.

GROMYKO NEREAGUOJA

Lake Succes (WK). Neuzilgo po to, kai Sovietų S-gos atstovas du kartus panaudojo veto teisę, įvyko aštrus susikirtimas tarp pirmininkaujančio Saugumo Taryboje, sovietų delegato Gromyko ir tarp amerikiečių atstovo H. Johnsono. Kai amerikiečių delegatas įnešė pasiūlymą Graikijos klausimą išimti iš darbotvarkės, Jugoslavijos atstovas pasisakė prieš amerikiečių pasiūlymą. Tuomet H. Johnsonas pareiškė, jog Jugoslavijos atstovas neturi teisės kalbėti darbotvarkės klausimais ir pareikalavo

vo pirmininkaujantį Gromyko atimti balsą. Tačiau Gromyko nepadarė iš to jokių išvadų.

PRAVDA APIE VETO TEISĘ

Maskva (Dena) Sovietų komunistų partijos organas „Pravda“ įrodinėja, kad ne vien bolševikai yra autoriai veto teisės, bet visi „didieji“ esą pageidavę vienbalsiškumo JT nutarimuose. Ir prezidentas Rooseveltas, girdi, buvęs veto teisės šalininkas.

Toliau „Pravda“ aiškina ką reiškia kitų kraštų reikalavimai susiaurinti veto teisę, ir pagaliau stato klausimą ką ištikrųjų reiškia „veto teisės piktnaudojimo“ sąvoka. Tai reiškia: „kad Sovietų Sąjungos atstovai balsuoja prieš rezoliucijas, kurios galėtų pakentti tautų taikai ir saugumui. Tas, kad Sovietų Sąjunga sukludė priėmimą amerikiečių rezoliucijos Graikijos fašistų provokacinių veiksmų klausime, rezoliucijos, ku-

rioje atsakomybę už nusikaltimą norima savio auktos suversti — yra geriausias veto teisės reikalingumo įrodymas“.

Londonas (Dena/INS). Žymus britų politikas lordas Vansittartas, kalbėdamas Rotary klube pareiškė, kad Jungtinės Tautos greičiau artėja prie galo kaip Tautų Sąjunga dėl sovietų veto teisės piktnaudojimo Saugumo Taryboje.

AUSTRALIJA PRIEŠ VETO TEISĘ

New Yorkas (Sued Dena/AFP). „Tarptautinės politikos netikrumo priežastim yra veto teisės piktnaudojimas; tai trukdo JT darbą ir nutesia taikos sutarčių sudarymą su Vokietija ir Japonija“ — pasakė vienoje spaudos konferencijoje Australijos užsienių reikalų ministeris Dr. Evatt, kuris vadovauja Australijos delegacijai JT visuotiniame susirinkime. Australija dės pastangas, kad veto teisė būtų aprėžta. Jis dar pažymėjo, kad vienuolikos tautų, kurios da lyvavo kare Pacifiko srityje, konferencija turėtų įvykti rugsėjo — spalio mėn. Vašingtone ir tenai turėtų būti aptarta būsimoji taikos sutartis su Japonija.

PARYŽIUS BAIGIA DARBĄ

Londonas (Dena/Reuter). JAV užs. reik. viceministeris William Claytonas paskelbė, kad Paryžiaus konferencijos darbas dėl Marshallio plano įgyvendinimo yra baigiamas ir dar šią savaitę baigiamasis pranešimas bus patiekiamas 16-os tautų vyriausybėms.

BOIKOTUOJA ĮSTATYMA

Chicago (AP). Amerikos profesinių sąjungų — American Federation of Labour — pirmininkas William Green paskelbė komentarą, kuriame sakoma, kad AFL taryba nutarė nevykdyti naujojo Taft-Hartley darbo įstatymo, pagal kurį tarybos nariai turi prisiekti, jog jie nėra komunistai.

DP VYKSTA Į OLANDIJĄ

Frankfurtas (Dena). IRO praneša, kad 300 asmenų DP grupė rugsėjo 16 d. turėjo iš Ambergo išvykti į Olandiją, kur jie dirbs kaip pramonės darbininkai.

Išbuvę penkis metus Olandijoje, jie galės įsigyti Olandijos pilietybę.

Planas išvalyti Graikiją

New Yorkas (Dena). Reuterio korespondentas iš New Yorko praneša, kad Jungtinėse Amerikos Valstybėse šiuo metu yra ruošiamas planas pagal kurį amerikiečiai turėtų paversti Jungtinės Tautos savo karinių pajėgų atstatymui taikos ir saugumo šiaurinėje Graikijoje.

Marshallis tą planą jau esąs aptaręs su JAV delegacijos nariais, kurie yra skirti dalyvauti JT posėdžiuose.

Amerikiečių ekspertai esą nusistatymo, kad Graikijos šiaurės kaimynai remdami banditus vykdo Graikijos teritorijos užpuolimą ir sudaro pavojų jos politinei nepriklausomybei. Jungtinių Tautų taikos saugojimo uždaviniai negali būti įvykdomi dėl sovietiško veto teisės piktnaudojimo. O atsakomybė už atstatymą tvarkos šioje pasaulio dalyje galiausiai tenka Jungtinėms Tautoms. Todėl JT, pagal Chartos „kolektyvinės savisaugos“ nuostatus, gali imtis priemonių ir prieš savo narį, jei jis vykdo ginkluotą užpuolimą. Kadangi senatas JT Chartą yra ratifikavęs, tai pavedant amerikiečių karines jėgas Jungtinėms Tautoms nebereikia specialaus kongreso pritarimo.

ITALIJOJE STREIKAI PLECIASI

Roma (Dena). 850.000 geležies ir plieno darbininkų antradienį pradėjo protesto streiką, kuris tęsis 48 valandas. Kadangi žemės ūkio darbininkų streikas šiaurės Italijoje dar vis tęsiasi, tai dabar streikuojančių skaičius siekia netoli 2 milijonų.

Anglų - amerikiečių pasitraukimas iš Italijos

Roma (DPD/Reuter). Nutarimą atitraukti britų — amerikiečių karines pajėgas iš Italijos, ryšium su taikos sutarties ratifikavimu, paskelbė sąjungininkų vyr. kariuomenės vadas Italijoje generolas Les. Išsikraustymas iš A zonos Italijos — Jugoslavijos pasienyje prasidės ateinančią pirmadienį. Si-

zoną nuo jugoslavų okupuotosios srities buvo atskirta vadinamąja Morgano linija. Tą pačią dieną turi prasidėti išsikraustymas iš Pola srities, esančios į pietus nuo Triesto. Evakuacija bus vykdoma laivais. Italų laikraštis „Momento Sera“ praneša, kad britų — amerikiečių evakuatoje Venezia-Gulia srityje, kuri pagal taikos sutartį teko jugoslavams, dabar lankosi maršalas Tito. Visą judėjimą per demarkacijos liniją jugoslavų karinės įstaigos dabar stebėdė. Prancūzų žinių agentūra AFP praneša, kad Goerzo srityje jau taikos sutarties įsiteisėjimo išvakarėse buvo laukiama atvykstant italų kariuomenės.

Jugoslavai perima Polą

Pola (Dena). Jugoslavų žinių agentūra „Tanjug“ praneša, kad anglų — amerikiečių išsikraustymas iš Polos neįvyko be incidentų, nes jūrininkų ligoninėje kilo gaisras. Miestas pasipuošęs Stalino ir Tito paveikslais laukė atvykstant jugoslavų kariuomenės.

Triestas (AP). Ryšium su Triesto paskelbimu laisva sritim mieste buvo iškeltos gedulingos vėliavos ir tūkstančiai miesto gyventojų susirinko į Piazza del Popolo įvykšį „mitingą“. Laisvo miesto gimimo diena buvo „atšvėsta“ su bombomis, granatomis, revolverių šūviais ir neramumais. 2.000 policijos vyrų buvo panaudota susidūrimams likviduoti.

Triestas (Dena/Reuter) Antradienį Trieste buvo įtempta atmosfera. Neramumai prasidėjo po italų jaunimo pamaldų, kurie Triesto atskyrimą nuo Italijos minėjo kaip „liūdesio dieną“. Goerzo ir Udino miestuose, kurie vėl atiteko Italijos suverenumui, įgyjuojanti italų kariuomenė buvo įvardin-gai sveikinama.

Jugoslavijoje esąs prasidėjęs judėjimas nukreiptas prieš Tito, kuriame dalyvauja 3 pagrindžio organizacijos su 33.000 narių. Pietų Serbijoje esą įvykę susirėmimai.

Trys vokiečių partijos kreipėsi į Kontrolinę Tarybą protestuodamos prieš darbo prievartą sovietų zonoje. Darbo prievarta esanti priežastimi žmonių bėgimo į vakarų zonas. (Dena)

Cekoslovakijoje įvykdyti dideli suėmimai, kurie pateisinami šamokslo ruošimu.

Neuzilgo Kanadoje prasidės amerikiečių — kanadiečių žiemos manevrai, kurių tikslas išbandyti naujuosius ginklus, susisiekimo priemones ir aprangą. (AP)



Prancūzijos Respublikos Prezidentas Vincent Auriol mahometonų šventėje Paryžiuje. Mūsų atvaizde Prezidentas žiūri šventąjį raštą, jo kairėje karo ministeris M. Paul Costes-Floret. (Dena-NYT-Bild)

Vieninga anglų - amerikiečių politika Persijoje

Londonas (Dena/Reuter). Britų užsienių reikalų ministerijos atstovas pareiškė, kad D. Britanijos ir Jungtinių Amerikos Valstybių pagrindiniai tikslai Persijoje yra vieningi, būtent: išlaikyti Persijos teritorijinį integralumą. Jis paneigė gandus, kad JAV būtų protestavusi prieš britų pasiuntinio Teherane patarimą Persijai laikyti persų — sovietų pasitarimams dėl 1946 m. sutarties atviras duris.

Pranešimai iš Vašingtono kelia įspūdžio, jog Jungtinės Amerikos Valstybės pageidauja, kad Persija turėtų tvirtą politiką. Teheranas (Dena/Reuter) Gandus apie tai, kad persų vyriausybei britų pasiuntinys esąs patares neuztrenkti durų tolimesniems pasitarimams ir po to, jei parlamentas atmetų Sovietų — persų naftos koncesijos ratifikavimo pasiūlymą, persų ministeris pirmininkas Guavam es Sultaneh pavadino visai nepagrįstais. Jis pažymėjo, jog britų pasiuntinys kaip tik esąs nurodęs, tai, jog britų vyriausybė griežčiausiai nepritaria ki-

simuisi į persų, ir ypatingai į naftos klausimus. Sultaneh pareiškė, jog pranešimai apie tariamąjį anglų — sovietų susitarimą dėl Persijos esą nepatikimi.

Sultaneh pasakė, jog sovietų pasiuntinio reikalavimą pasirašyti naftos bendrovės sutartį jis atmetė tuo motyvu, kad pagal kons titucijos nuostatus be parlamento sutikimo jis neturi teisės tai padaryti.

VISUR PABEGELIAI

Lahore (DPD/Reuter) 50.000 ginkluotų patahanų pasikėlė iš savo genties sričių ir puolė vieną mažą vietovę vakarų Pandžabe, norėdami keršyti už musulmonų žudynes rytų Pandžabe. Valdžios atstovams ir karinei policijai pasisekė juos priversti grįžti namo. Tuo pat metu visi Sikhs gyventojai iš Lyallpur srities, vakarų Pandžabe, pasijudino traukti į Rytus. Apie 300.000 žmonių apleido savo kaimus. Iš Sheekphuro srities, netoli nuo Lahore, 40.000 pabėgėlių traukia į aukus.

Lietuvių tremtinių moralė yra stipri

PAREISKĖ P. E. DEVENIENĖ SAVO LANKYMOSEI METU „MINTIES“ REDAKCIJOJE

Kaip jau spaudoje buvo rašyta prieš kairį laiką iš JAV-bių yra atvykę į Vokietiją Amerikos lietuvių atstovai p. E. Devenienė ir K. V. Baltramaitis susipažinti su lietuvių tremtinių gyvenimo sąlygomis, su jų gyvenimo materialine ir morale padėtimi, patirtį esamus trūkumus, išsirti emigracines galimybes ir surinkus visą medžiagą patiekti atitinkamoms JAV valdžios įstaigoms, kurios yra pasiryžusios padaryti sprendimą tremtinių klausime.

Sie pirmieji Amerikos lietuvių atstovai visų lietuvių tremtinių yra su džiaugsmu sutinkami, nes jie iš pirmųjų lūpų išgirsta apie tas didžiules Amerikos lietuvių pasitangas tiek mūsų tremtinių būklei pagerinti, tiek bendroje kovoje už mūsų tautos laisvę ir jos nepriklausomybės atstatymą. Iš kitos gi pusės, Amerikos lietuvių atstovai turi progos pamatyti tą visą mūsų dabartinio gyvenimo kasdienybę, stovyklų gyvenimą, esamus nedateklus, pamatyti kaip iš tikrųjų mes gyvename ir ko mums pirmoje eilėje trūksta ir tuos visus davinius perduoti mūsų užjūrio broliams, taip nuosirdžiai besisielojantiems ir padedantiems sunkioje mūsų kovoje už kasdieninį būvį ir savęs išlaikymą. Jie čia gali, pamatyti, kad lietuvis tremtinys jau kelintus metus netekęs savo žemės po kojomis ir visai gyvenimo sukūrių kankinamas bei blaškomas, vis dėlto dvasia nepalūžio ir su tokiu pat ryžtingumu tiki ateisiant ir jo Tėvynei laisvės ir džiaugsmo valandoms.

Ir tai jie stengiasi ne iš pasakojimų,

suzuoti, bet asmeniškai pamatyti ir įsitikinti.

Štai p. E. Devenienė, nuo pat savo atvykimo pradžios, nepertraukiamai važinėja po tremtinių stovyklas, daro pranešimus, asmeniškai apžiūri gyvenamas patalpas, gaunamą maistą, stebi gražų lietuvių tremtinių susitvarkymą bei jų veržlų kultūrinį gyvenimą, duoda patarimus, kiek tai galima daro žygių atitinkamose įstaigose. Nežiūrint kelionės sunkumų ir didelių atstumų, jau amerikiečių zonoje per palyginti taip trumpą laiką pasilikio nedaug stovyklų kur p. E. Devenienė nebūtų apsilankiusi.

Siomis dienomis p. E. Devenienė visiškai netikėtai atvažiavo į Memmingeną ir čia gyvenantiems lietuviams norėjusi padaryti pranešimą, tačiau dėl mašinos sugedimo, Memmingeną pasiekė tik vėlyvą naktį ir kadangi tolimesni maršrutai neleidžia jai ilgiau pasilikti Memmingene, pabuvojusi keletą valandų „Minties“ redakcijoje, išvyko toliau į Muencheną, Augsburgą ir tt.

Nežiūrint vėlaus laiko ir kelionės nuovargio, Ponia E. Devenienė buvo paprašyta bent trumpai pasidalinti mintimis su „Minties“ skaitytojais.

Laikrodis rodė lygiai 12 val. nakties, kai Jūsų negailėstingas korespondentas pradėjo varginti savo klausimais visuomet besisypsiančią p. E. Devenienę.

Gal būt truputį, ir neįprastas laikas vesti pokalbį, tačiau labai norėčiau, kad Jūs bent trumpai pasidalintumėte savo įspūdžiais su „Minties“ skaitytojais. — (Nukelta į 3 pusl.)

Ar Belgiją vėl valdys Leopoldas III.

Komplikuočiausia problema Belgijos politiniame gyvenime yra vyriausybės, parlamento ir tautos santykiai su belgų karaliumi Leopoldu III. Vokiečių išėjimas, parlamentas karalių laikinai atstatė, kviesdamas regentą jo jaunesnįjį brolį Karolį, paliekant teisėtą sosto įpėdinio teises dar nepilnametėiui Leopoldo sūniui Boduenui. Nuomonės apie Leopoldą Belgijoje visą laiką buvo žymiai skirtingos, kaip politinė taip ir tautinė prasme. Prieš karalius sugrįžimą yra nusistatę socialistai ir komunistai, taip pat liberalų partijos dauguma, tuo tarpu krikščionys demokratai, kurie parlamente šiuo metu turi daugumą, principu palaiko Leopoldą.

Savaime aišku, nė vienas belgas savo karaliaus nekaltina išdavimu arba panašiu nusikaltimu. Bet prisimenant sunkiuosius okupacijos laikus, belgas savo buv. karalių ir kariuomenės vyriausiam vadui priklaia, kad jis savo nelaisvės metu nemėgino pakelti balso prieš okupantus, kaip tokiose pat sąlygose darė danų karalius Kristijonas X, kuris pats vadovavo pogrindžio judėjimui. Pasigirsta ir atskiri balsai, kad Leopoldas buvęs didelis vokiečių draugas, ir jog Belgijos kariuomenės sužlugimas aiškinamas priežastimi karaliaus nenoro bendradarbiauti su anglų ir prancūzų štabais. Yra ir jokių, kuriems nepatinka, kad jų karalius bėgėjęs vedė ne karališkos kilmės žmoną, bet turtingo belgų prekybininko dukterį.

Paskutinėmis savaitėmis pasirodė keli įvykiai iš kurių sprendžiama, kad užsitęsęs klausimas artėja prie sprendimo. Pats Leopoldas buvo prašęs belgų vyriausybės sudaryti apie tai savo sprendimą. Šitokia komisija buvo sudaryta, vadovaujant ministrui pirmininkui. P. Spaakui. Dabar komisija paskelbė savo sprendimą, kuris yra palankus buv. karaliui. Belgijos valstybės vyrai ir tautos atstovai susipažino su pateikta medžiaga ir apklausė daug tuometinių įvykių stebėtojų, pagaliau konstatavo: karalius veikė visai teisėtai kaip kapituluojantis, taip pasiliekančias savo tautos, tuometu kai jo vyriausybės nariai apėjo Belgiją. Komisija pripažino, kad jis veikė savo karališkus teisių ir konstitucijos užduotį pareigų ribose, vadovaudamasis visur ir visuomet tik valstybės ir tautos interesais. Dar daugiau, komisijos pranešime apkaltinta buvusioji tremtyje vyriausybė, apie kurią sakoma, kad ji neteisėtai nušvietė karalių veiklą nepagrįstai jam primetant nebūtus dalykus. Be to, karalius net asmeniškai rėmęs tremties vyriausybės sudary-

mą Londone ir buvęs už kovos tęsimą sąjungininkų pusėje. Briuselyje manoma, kad geriausia išeitis iš dabartinės situacijos būtų Leopoldo formalus atsisakymas nuo sosto savo sūnui Boduenui naudai, kuris įtaptų karaliu su laukęs pilnų metų. Pagal belgų konstitucijos nuostatus, jis būtų pilnametis suėjęs 18 metų. Ligi to laiko, maždaug dar vienus metus, valdytų dabartinis regentas princas Karolis. Iš Spaako laukiama, kad jis šia prasme galys paveikti kaip karalių taip ir jo šalininkus.

Tam priešingi yra monarchistų ideologijos atstovai, kurie atsisakymą nuo sosto, partijų spaudimo rezultate žiūri kaip kenksmingą patios monarchijos vieninai idėjai. Bet, kaip ten bebūtų, Belgijoje visi šiandien nori matyti šį reikalą sutvarkytą galimai greičiau. Ginčai dėl karaliaus padėties ir asmens pasirodė kaip kliūtys politinei stabilizacijai valstybėje, kuri pirmoji iš Europos valstybių pradėjo kelią į ūkinį gerbūvį.

Draugiškas dantistas

Vienas New-Yorko dantų gydytojas įtaisė savo kabinete dantų grežimo aparatą, kurį pacientas, pajutęs didelius skausmus, pats gali mygtuko paspaudimu sustabdyti.



Leit Philip Mountbattenas, Anglijos kron-princės sužadėtinis, ir toliau pasilieka karo laivyno tarnyboje. Mūsų atvaizde leit Philip Mountbattenas (su rašais rankose) vadovauja pratimams vienoje karo laivyno mokykloje (Dena—INP—Bild)

ŪKINĖ PAGALBA EUROPAI

Dr. S. TYLA

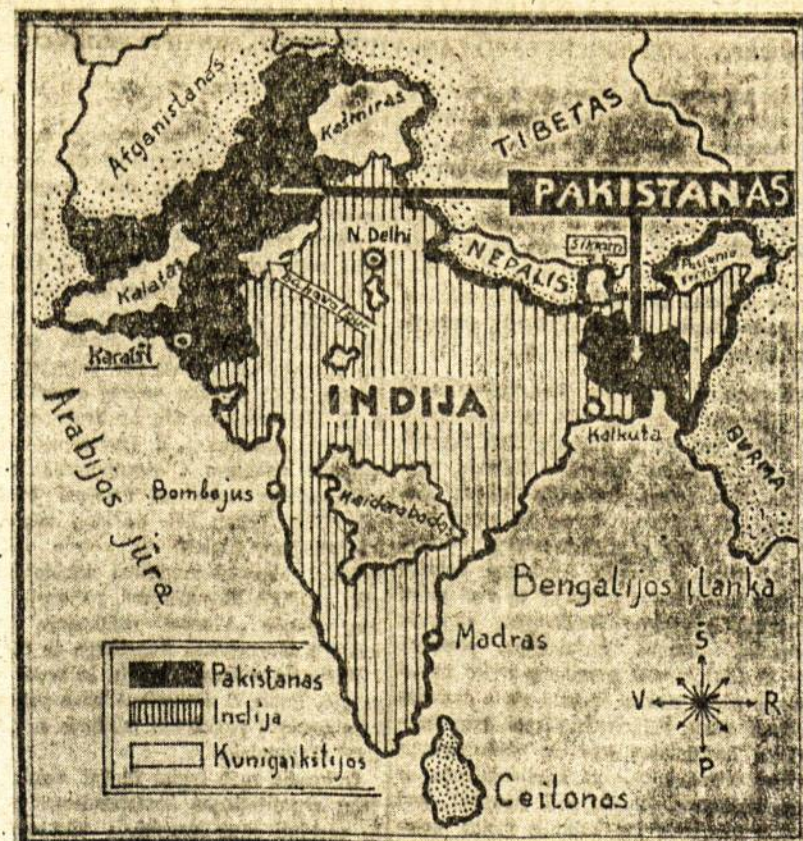
nį balansą: išteklis ir gamybinį pajėgumą, nuosavų pagalbinių resursų galimumą ir trūkumą. Trūkumas arba ūkinis deficitas ir yra tikroji Marshallio plano pėsmė, nes jo tikslas — laikinai tą trūkumą padengti, kol ūkis atsistatys ant savų kojų. Praktiškai tai pirmųjų iš JA Valstybių sąrašas.

Tvarkant Europos ūkį, ypatingai svarbu žinoti Vokietijos ūkinį pajėgumą, nes ši didelė tauta, gyvenanti Europos vidury ir turinti išvystytą pramonę, bet trūkstantį žaliavų ir maisto, negali palikti ilgiau „užmiršto“ krašto padėtyje dėl šių priežasčių: a) Vakarų Europos pramonės raktas yra Ruhro anglis, b) užmiršta vokiečių tauta susirgusi ir savo ligos mikrobais grąsinas apkrėsti savo kaimynus, ir c) Vokietija yra eksporto kraštas ir maisto importo kraštas. Malonu konstatuoti, kad anglosaksų kraštai Vakarų Vokietiją Paryžiaus konferencijoje atstovauja. Liepės 12 d. pradėjusi savo darbą, konferencija mano 16 tautų ūkio vaizdą gerai išryškinti. Rusijai verčiant, Lenkijai, Rumunijai, Bulgarijai, Jugoslavijai, Suomijai, Čekoslovakijai, Vengrijai ir Albanijai šiuos darbus boikotuoja.

Paryžiūje buvo neaišku, kokio dydžio mastu suplanuoti deficitą ir kiek galima tikėtis gauti paramos. JA Valstybės, kurios pradžioje laikėsi nuolaiviai, vėliau tiesiog įsijungė į Paryžiaus darbus: ten atvyko L. William Clayton, pasekretorius ūkio reikalams ir George Kennan, planavimo skyriaus šefas — abu iš Užsienio Reikalų Ministerijos. Tokiu būdu, visi neaiškumai gali būti vietoje išaiškinti. Europos ūkiui sutvarkyti manoma siūlyti: neleisti infliacijos, stabilizuoti valiutas, didinti plieno ir anglies gamybą, gerinti transportą, šalinti muitų barjerus. Trūkumai teks padengti JA Valstybių teikiama kreditais. Dar nėra visai aišku, ar leistieji kreditai galės būti panaudoti pirkimams iš kitų kraštų. Kadangi JA Valstybės labai suinteresuotos savo prekių eksportu, tai manoma, kad tik tokia prasme leistieji kreditai ir bus teikiami.

Kas konkrečiai Europai reikalinga? Viskas. Pirmiausia jai reikalingas maistas. Jau kam bloga, tai tam ir nesiseka. Tiek pernai, tiek šiemet derliai Europoje labai menki. Nors Prancūzija yra žemės ūkio kraštas, bet pranešama, kad šių metų jos duoninių javų derlius siekia vos 50% reikalingo kiekio. Vokietijos derlius yra žemesnis už bet kurių praėjusių blogiausių metų derlių: pakenkė nepaprasta šios vasaros sausra, trūksta trąšų. Tenka spėti, kad tokie pat rezultatai ir beveik visoje Europoje. Taigi, maitinimo padėtis Europoje tragiška. Manoma, kad daugiau kaip pusė visų JA Valstybių kreditų bus sunaudota maisto produktų pirkimui. Europa turi gamintis visų kitų pramoninių prekių — tiek savo reikmenims patenkinti, tiek eksportui, kad tuo būdu pasiraipintų užsienio valiutos importui apmokėti. Pramonėi reikalinga žaliavos, kurios žymioje dalyje taip pat importuojamos.

Toliau tenka atsakyti į klausimą, ar apamai pasaulyje yra prekių, reikalingų Europai. Prekių pakanka, bet prekių paskirstymas arba užsienio prekyba šlubuoja. Mat, daugelis kraštų prekių trūksta, kai kurie kraštai turi perteklių. Bet trūkstantieji prekių kraštai yra neturtingi: jiems trūksta ir prekių ir pinigų — jie neturi kuo mokėti ateityje.



NAUJASIS INDIJOS PERTVARKYMAS

Dabar nustatytosios sienos tarp Indijos ir Pakistano. Kunigakštųjų valstybės Haiderabadas, Kašmiras ir Bahawalpurdas neprisijungė nei prie vienos kurios dominijos. Kalatas (Beludžistanas) yra pripažintas nepriklausoma valstybe

SOVIETŲ LAIKYSENOS ŠALTINIAI

(Tąsa iš 103 ir 104 Nr. Nr.)

Yra sunku numatyti, kaip šiuos trūkumus artimiausiu laiku galėtų koreguoti pavargę ir užgniauzti gyventojai, dirbę daugiausiai baimės ir prievartos šešelyje.

DIDELIS NETIKRUMAS

Tuo tarpu virš Sovietų Sąjungos politinio gyvenimo kybo didelis netikrumas. Tai yra netikrumas, surištas su jėgos perteikimu iš vieno individo ar individų grupės į kitus.

Tai yra, žinoma, į akis krintanti problema dėl Stalino asmeninės padėties. Mes turime prisiminti, kad iki jis užėmė Lenino lygio pirmavimą komunistų partijos judėjime, susikonsolidavimui tas pareikalavo 12 metų. Tas kainavo milijonai žmonių gyvybių ir sukrėtė valstybę iki jos pamatų.

Visada yra galimybė, kad kitoks pirmavimo jėgos perdavimas gali įvykti ramiai ir nepastebimai, be jokio sukrėtimo kur kitur. Bet ir vėl yra galimybė, kad atitinkamos problemos gali atspalaiduoti, panaudodamos kai kuriuos Lenino žodžius, kaip tai „netikimai greitai perėjimai“ nuo „dailios apgaules“ ir „saulvalaidijai prievartą“, kuri yra būdinga rusų istorijai, ir gali sukrėsti sovietų galią iki jos pamatų.

Be tas klausimas neličia vien tik Stalino. Nuo 1918 metų auktesniuose sovietų galios sluoksniuose buvo pavojingas politinio gyvenimo sustingimas. Visasąjunginis partijos kongresas, teoretiskai vyriausioji partijos galva, numato rinktis ne dažniau, kaip kartą į trejus metus. Greit bus pilni aštuoneri metai nuo paskutiniojo kongreso.

Laikė šio periodo partijos nariai skaičiumi padvigubėjo. Mirtingumas partijoje karo metu buvo ypatingai didelis; ir šiandien žymiai didesnis partijos narių pusė yra amens, kurie jon įstojo po paskutinio partijos kongreso. Tuo tarpu, toji pati maža žmonių grupė vilkosi viršūnėje per tautinių permainingų stebėtiną eilę. Tikriausiai, yra tam tikrų priežasčių, kodėl karo patyrimai išaukė esminių politinių pakeitimų kiekvienoje svarbesioje vyriausybėje Vakaruose. Tikriausiai, šio reikšmingo priežastys yra pakankamai esminės, kad apytikriai susivokus sovietų politinio gyvenimo tamsybėse.

PRAZTIES SEKLOS

Kas gali pasakyti, ar, tose aplinkybėse, eventualus valdžios atjauninimas (kuris gali būti tik laiko klausimas) aukštesniose sferose gali įvykti švelniai ir taikiai, ir ar varžybos, besiekiant aukštesnės galios, eventualiai nenusileis iki tų politinių nesubrendusių ir nepatyrusių masių, kad raudus paramos atitinkamiems savo reikalavimams?

Tačiau, sovietų galios ateitis joki būdu negali būti tol saugi, kol rusų apsiavilimų visuma nepasirodys Kremliaus vyrams. Dar yra galimybė (ir, čia rašančiojo nuomone, ji yra tvirta), kad sovietų galia, panašiai kaip ir kapitalistinis pasaulis jo paties supratimu, turi savyje savo pradžios seklos ir kad jų dygimas yra gerokai pasitūmėjęs pirmyn.

Yra aišku, kad JAV valstybės apčiuopiamoj ateityj negali laukti pragiedrėjimo politiniame intymiskume su sovietų režimu. Jos turi ir toliau žiūrėti į Sovietų Sąjungą, kaip į varžovą politinėje arenoje, bet ne kaip į partnerį. Jos turi ir toliau tikėti, kad sovietų politika nereliesuos jokia abstraktine taikos ir pastovumė meile, jokių nuosirdžių tikėjimu, galesiant socialistiniams ir kapitalistiniams pasauliui amžinai kartu laimingai gyventi; bet veikiau spinduliuos atsargumu, išvengimu spaudimu link susiskaldymo bei visokių silpninimų konkurencinės įtakos ir konkurencinės jėgos.

Tam atsverti yra faktai, kad Rusija, palyginus su Vakarų pasauliu, apamai yra kol kas žymiai silpnėsnis partneris, kad sovietų bendruomenė gali pakelti nedateklius, kurie eventualiai gali susilpninti jos totalinį potencialą. Būtų apsidrausta, jei JAV valstybės, vadovaudamosi tvirtu susikaupimo politika, išieštų su nuosaikiu pastitėjimu, pasiryžtant su nesikaitaliojančia kontrjėga pasipriešinti rusams kiekviename taške, kur tik jie bemėgintų užkabinti taikingo ir nusistovėjusio pasaulio interesus.

PRIMONĖS IR VILTYS

Be tikrumoje Amerikos politikos galimybės — išlaikyti pozicijoje ir tikėtis geriausio — visai nėra apribotos. JAV valstybės savo veikimu yra visiškai įmanoma

padaryti įtakos į vidinius vyksmus tiek Rusijoje, tiek ir visame tarptautiniame komunistų judėjime, kuriuo ribojasi rusų politika.

Tai yra klausimas ne vien tik menkesnės apimties informacinio veikimo, kurį ši vyriausybė galėtų vesti Sovietų Sąjungoje ir visur kitur, nors tas irgi yra svarbu. Bet svarbesnis yra lygio klausimas, iki kurio JAV valstybės pasaulio tautų tarpe galėtų aplamai sukurti tokio krašto išpūdį, kuris žino ko jis nori, kuris su savo vidinio gyvenimo problemomis kovoja sekinčiai ir su atsakomybe, išplaukiančia iš jėgos, kaip pasaulinės, ir kuris turi dvasinio gyvybingumo, pajėgiančio išlaikyti savitą tarp šių laikų didesnių ideologinių srovių.

Prie viso to toks išpūdis sudaryti ir išlaikyti yra galima. Rusijos komunizmo uždaviniai turi atrodyti nevaisingi ir fantastiški, Maskvos pasekėjų viltys ir entuziazmas turi sunykti, Kremliaus užsienio politikai turi būti skirta daugiau pastangų. Prieš kapitalistinio pasaulio paralizuojančią pasenėjimą stovi komunistų filosofijos kertonis akmuo. Jei JAV valstybės nepavyktų išgyventi ankstyvą ūkinę depresiją, kurią Raudonos Aikštės varnai nuo karo pabaigos su tokiu smagiu pasitikejimu pranašavo, — turėtų gilių ir svarbių aidų komunistiniam pasaulyje.

RECEPTAS SUGYVĖJIMUI

Atitinkamai, neryžtingumo parodymas bei šio krašto vidinis susiskaldymas daro džiuginantį efektą visam komunistiniam judėjimui. Kiekviena šios tendencijos išdava pereina per komunistinį pasaulį su viltes banga ir subruzdumu; naujas pagyėjimas galima pastebėti Maskvos žingsniuose; naujos užsienio rėmėjų grupės kopja prie jų.

Tačiau sprendimas guls ant paties krašto dideliu mastu. Esmėje sovietų-amerikietų santykių išdava yra visų aukščiausios JAV valstybių, kaip tautos tarp tautų, vertės bandymas. Kad išvengus sunaikinimų, JAV valstybės reikalinga tik apsiriboti savo pačios geriausiomis tradicijomis ir pasirodyti esant vertai išlaikyti kaip didelei tautai.

(Pabaiga)

